

היום נלמד בעזרת ה':

שבת דף נח

חֹתֶם שֶׁל עֶבֶד: יש חותם שעשוי מטיט ויש חותם שמחובר בכסותו. יש חותם שהאדון עושה לעבד ויש חותם שהעבד שם לעצמו:

- כשהעבד עשה את החותם לעצמו אסור לו לצאת בו, משום שאנו חוששים שמא הוא יסרנו ויעבירנו ד' אמות ברה"ר כדי להראות שהוא בן חורין.
- כשרבו עשה לו חותם בכסותו אסור לו לצאת בו, משום שאנו חוששים שמא ישבר החותם והעבד יפחד שרבו יראה אותו ללא חותם, והוא יקפל את כסותו על כתפיו כדי שלא יראו את מקום החותם, ונמצא שמטלטל ברה"ר בגד שלא כדרך מלבוש, וחייב חטאת.
- כשרבו עשה לו חותם מטיט בצוארו מותר לו לצאת בזה בשבת, כיון שאין חשש שהוא יסרנו ויטלו בידו, משום שהוא מפחד שרבו יראה אותו לא חותם. ואף אם ישבר החותם אין חשש שמא העבד יטלנו בידו, משום שחותם של טיט אין לו ערך ורבו לא מקפיד עליו.
- כשרבו עשה לו חותם ממתכת בצוארו אסור לו לצאת בזה בשבת, כיון שאם ישבר החותם אנו חוששים שמא העבד יטלנו בידו, משום שחותם של מתכת הוא יקר ורבו מקפיד עליו.
- חותם מטיט לא מקבל טומאה, ואף כלים העשויים מטיט (= אדמה) לא מקבלים טומאה.
- חותם ממתכת לא מקבל טומאה, משום שהוא לא תכשיט (שהרי הוא עשוי לגבאי) וגם הוא אינו כלי.

אסור לעבד לצאת עם זוג (= פעמון) שבצוארו, שמא הוא יפול ויבוא ליטלו. אבל מותר לו לצאת בזוג שבכסותו כשהפעמון ארוג בבגד, שאין חשש שהוא יפול. וכפי שאמר רב הונא בנו של רב יהושע לעיל (בדף נז.) ש"כל שהוא אריג לא גזרו". (הוא אמר זאת לעיל לענין שמותר לצאת בשבת בחוטים ארוגים הקלועים בשערות האשה, משום

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

שאין בהם חציצה כיון שהוא לא מהודק חזק על הבשר. הגמרא כאן מבארת שכוונתו היתה גם שמותר לצאת בדבר הארוג בבגד, כיון שאין חשש שיפול).

זוג של בהמה: כשאין בו עינבל (= הלשון שבתוך הפעמון שמקשקש ומשמיע קול) - טהור, וכשיש בו עינבל - הוא מקבל טומאה, משום שנאמר "כָּל דָּבָר אֲשֶׁר יָבֵא בְּאֵשׁ תִּעֲבִירוּ בְּאֵשׁ וְטָהַר" - אפילו כלי שעשוי לדיבור (= להשמעת קול) הוא נחשב לכלי ומקבל טומאה.

זוג התלוי בדלת - טהור, משום שהוא מחובר ובטל לדלת, והדלת אינה מקבלת טומאה מפני שהיא מחוברת לקרקע.

זוג שהיה של דלת ועשאו לבהמה - טמא (= יכול לקבל טומאה מכאן ולהבא, ואפילו שלא עשה בו שום שינוי אלא רק חשב עליו שיהיה לבהמה). **זוג שהיה של בהמה וחשב עליו לדלת**, אפילו אם קבעו לדלת במסמרים הרי הוא טמא (= אם הוא היה טמא הרי הוא נשאר בטומאתו, ואם הוא היה טהור הרי הוא יכול לקבל טומאה מכאן ולהבא). הטעם הוא משום שכל הכלים יודים לידי טומאתן במחשבה בלבד, ואין עולים מטומאתן אלא בשינוי מעשה (והחיבור לדלת אינו נחשב כמעשה בגוף הזוג).

ניטלו עינבליהן עדיין טומאתן עליהן: זוג שהיה טמא ואח"כ ניטל הענבל הרי הוא נשאר בטומאתו. הגמרא מקשה מדוע הם עדיין טמאים והרי הם כבר לא ראויים למלאכתם? (= כלי שנשבר ואינו ראוי למלאכתו הרי הוא נטהר מטומאתו). אביי מתרץ שהואיל וההדיוט (= אדם רגיל, ולא אומן) יכול להחזירו, לא בטל ממנו שם כלי.

בא מקשה על תירוצו: שהרי למדנו בברייתא ש"הזוג והעינבל חיבור", משמע שרק כשהם מחוברים הם נחשבים ככלי אחד, וכשהם לא מחוברים דינם ככלי שניטל מקצתו שהוא טהור אף אם ההדיוט יכול להחזירו.

מספורת של פרקים: הוסבר לעיל בדף מח.

בא מתרץ שהזוג נשאר טמא גם לאחר שניטל העינבל הואיל וראוי להקישו על גבי חרס והוא משמיע קול בבתחילה, ובכך הוא לא בטל ממלאכתו הראשונה משום שהוא ראוי עדיין למלאכתו.

